

Regeringens skoleudspil fortsætter konkurrencestatens pædagogik

Af Thomas Aastrup Rømer, seniorrådgiver ved Tænketanken Prospekt

Hurtig resumé

- **Trods positive takter i revision af folkeskolens målstyring, ligger regeringens skoleudspil ideologisk i forlængelse af skolereformen fra 2013 og dermed af konkurrencestatens pædagogik.**
- **Udspillet er derfor en del af det opgør med skolens tradition, som 2013-reformen var et udtryk for.**
- **Dette viser sig særligt i udspillets mere konkrete forslag, herunder**
  - **nednormeringen af historiefaget,**
  - **etableringen af et nyt fag om job og karriere,**
  - **forståelsen af målstyringen**
  - **samt ønsket om mere erhvervs- og kompetenceorienterede skolebestyrelser.**

Prospekt notat, november 2023

Thomas Aastrup Rømer

Regeringens skoleudspil fortsætter konkurrencestatens pædagogik

---

I dette notat behandler seniorrådgiver Thomas Aastrup Rømer regeringens nye skoleudspil, som skulle gøre op med målstyringen. Dette er dog langt fra tilfældet. Først drøftes udspillet relation til skolereformen fra 2013 og denne reforms bagvedliggende politiske mønstre. Dernæst sættes udspillet i relation til skolens formålsparagraf, og endelig er der en gennemgang af nogle af udspillet mere konkrete forslag. Thomas Aastrup Rømer viser, at udspillet ligger i forlængelse af skolereformen af 2013 og af konkurrencestatens pædagogik.

Regeringens skoleudspil indeholder fem initiativer:

- Frihed under ansvar.
- Mere praktisk undervisning og valgfrihed til de ældste elever
- Mere indflydelse til skolebestyrelserne
- Stærkere fællesskab i klassen
- Et styrket lærerværelse

Kilde: <https://www.uvm.dk/-/media/filer/uvm/aktuelt/pdf23/okt/231011-forberedt-pa%CC%8A-fremtiden-2-web.pdf>

Udspillet filosofi

SVM-regeringens skoleudspil, ”Forberedt på fremtiden 2: Frihed og fordybelse – et kvalitetsprogram for folkeskolen”, som blev offentliggjort i oktober 2023. Udspillet er kommet meget pludseligt. Der har ikke været noget forberedende arbejde. Alligevel var lanceringen lagt stort an.

Dagen før selve lanceringen, den 11. oktober 2023, blev der afholdt et offentligt skolepolitisk møde på en københavnsk skole, hvor både statsminister Mette Frederiksen, udenrigsminister Lars Løkke Rasmussen og økonomiminister Jakob Ellemann-Jensen deltog. Også forskningsminister Christina Egelund og undervisningsminister Mattias Tesfaye var til stede. Regeringens top sætter alt ind på sagen. Man får indtryk af, at lanceringen af udspillet har en politisk-strategisk funktion. Dermed knyttes udspillet direkte til regeringsgrundlaget fra november 2022, som er præget af en omfattende krise- og konkurrencestatsfilosofi. Udspillet er da også udgivet af ”regeringen” som sådan.

Da den daværende S-R-SF-regering tilbage i december 2012 præsenterede et tilsvarende skoleudspil, havde der været et større forarbejde i regi af Christine Antorinis såkaldte Ny nordisk Skole-initiativ. I 2013 var det især et nyt og magtfuldt Finansministerium, der dominerede ved selve lanceringen. Siden er kredsen altså udvidet, selvom Finansministeren ikke deltog på det

aktuelle møde. Det hele er på en måde blevet til en slags Finansministerium, som dermed har fået magten ved sit blotte fravær.

I regeringsgrundlagets afsnit om folkeskolen står der ellers, at man som oplæg til en eventuel reform vil udarbejde en såkaldt ”Grøn betænkning”, der skal starte en ”samtale om pædagogisk udvikling”¹. Ideen er formodentlig inspireret af den ligeledes farvelagte ”Blå betænkning” fra 1960, der var et kæmpearbejde over flere år, og som indvarslede reformpædagogiske principper i den eksisterende skolefilosofi. Men en sådan grøn betænkning har vi altså ikke set. Men faktisk har det radikale venstre i 2021 udarbejdet en grøn betænkning under ledelse af skoleordfører Lotte Rod. Måske er formuleringen i regeringsgrundlaget et utilsigtet efterladenskab, fra før de radikale forlod regeringsforhandlingerne?

Flere af de nævnte politikere har bidraget særdeles negativt til den skole- og uddannelsespolitiske udvikling gennem årene. Mette Frederiksen var beskæftigelsesminister i 2011-14, da den instrumentelle skolereform kom til verden, og hun var sammen med især Bjarne Corydon en vigtig aktør i opgøret med lærerstandens faglighed og praksis under den berømte lockout i 2013.

Lars Løkke Rasmussens venstreledede regeringer har siden midten af 00’erne været præget af centralisering, digitalisering og instrumentalisering i et slags frontalopgør med skolens tradition. Og Christina Egelund har for nyligt stået for den forstærkede erhvervspolitiske profil, som lå til grund for universitetsreformerne i sommers. Merete Riisager (LA), som var undervisningsminister i 2016-19, forsøgte undervejs at tale dannelsens sag, men det store kritiske arbejde, hun foranstaltede, og hvis pædagogiske grundsyn af forskellige veje faktisk inspirerede Lotte Rod, nævnes ikke.

Vi er kort sagt i fortrængningens rum. Der skal scores point på at gøre op med det, som man selv har haft ansvaret for at gennemføre, men som man ikke vil være ved. Det er lidt som at høre på samarbejdspolitikere efter besættelsen, hvor de pludselig lød som en slags modstandsmænd, selvom de havde hyldet de tyske sejre. Spørgsmålet er derfor, om dette udspil, der af nogen opfattes som et opgør med skolereformen, faktisk dækker over en forstærkning, altså over endnu mere 2013-reform, blot iklædt nogle af kritikkers ord?

Dette indtryk forstærkes, hvis man kigger på selve udspillet, hvis konkrete tekst blev præsenteret af undervisningsministeren dagen efter den almene lancering, som jeg omtalte ovenfor. Udspillet er præget af en mærkelig kombination af tavshed og 2013-ånd. Der er ingen referencer til den omfattende faglige og pædagogiske kritik, der har været siden 2013, eller til Merete Riisagers indsats. Og de centrale værdimarkører er ord som ”arbejde” og ”arbejdsmarkedet”.

Udspillet refererer til to sammenhænge, som er gennemstrømmet af skolereformens og konkurrencestatens ånd. Det drejer sig for det første om regeringens Reformkommission, hvor de

---

¹ Regeringen: *Ansvar for Danmark*, Regeringsgrundlag, 2022.

indflydelsesrige økonomer Nina Smith og Jørgen Søndergaard sidder. De sad begge i det såkaldte "Rådet for evaluering og kvalitetsudvikling" (skolerådet) frem til 2013, som var den store instrumentaliseringsmotor fra 2007. Rådet havde rødder i Globaliseringsaftalerne fra 2006, som markerede konkurrencestaten som realitet. Anders Fog Rasmussen ville af med "smagsdommere", dvs. fagpersoner, som han nu erstattede med "økonomer".

De få pædagogiske eksperter, som har været involveret i disse processer, har helt accepteret økonomiens præmis. Det gælder f.eks. den tidligere leder af DPU, Lars Qvortrup, som aktuelt har bidraget til Reformkommissionens arbejde med det såkaldte "Faculty of Education". Qvortrup skrev i 2010 en leder til DPU's tidsskrift *Asterisk* med den sigende titel "Economy Stupid!"². Tidligere var også Niels Egelund, som var med i Skolerådet, en vigtig forstærkende kraft. Den 10. juni 2010 udtalte han følgende til *Information* i den nye ånd: "Internationalt, så er det altså økonomer, der oftest sidder på området. Og uddannelsesforsker, hvad fanden er det?"³.

På skoleudspillet side 9 står der, at udspillet er en del af en "samlet langsigtet plan" for hele uddannelsesområdet, igen med henvisning til Reformkommissionen. Udspillet er ligefrem "Forberedt til fremtiden 2", der altså bygger ovenpå en "Forberedt til fremtiden 1", som var oplægget til den universitetsreform fra i sommers, der omdannede de højere uddannelser til en erhvervspolitisk metode. Allerede i denne første rapport kunne man bl.a. læse: "Uddannelse starter i folkeskolen. Alle børn skal blive så dygtige, som de kan i folkeskolen. Men nogle elever har svært ved at bevare motivationen i folkeskolen og forlader skolen uden lyst til at lære mere"⁴. Altså med helt intakte koder fra 2013-reformens vokabular.

Udspillet er derfor samlet set en del af det såkaldte reform 2.0-kompleks, som var betegnelsen for Reformkommissionens videreførelse af globaliseringsaftalerne og dermed af tankerne bag skolereformen. Der er ingen ændring i den bagvedliggende filosofi, der i et og alt bygger på et opgør med skolens og pædagogikkens sprog og tradition.

Den anden centrale reference i udspillet bekræfter denne konklusion. Hermed tænkes på det såkaldte "Sammen om skolen" fra maj 2021, der er et regeringsinitieret samarbejde mellem regeringen og en række interesseorganisationer, herunder KL og DLF. "Sammen om skolen" udsprang af initiativet "Ny Start", der havde rødder i overenskomstaftalerne i 2018. Heller ikke i Ny Starts baggrundskommission sad der kritiske stemmer. Tværtimod var den præget af skolereformens folk. Formanden for Ny Start-arbejdet sidder også i Reformkommissionen⁵.

"Ny Start" og "Sammen om skolen" markerede derfor lærerforeningens endegyldige skolepolitiske nederlag efter lockouten af lærerne i 2013. F.eks. tilsluttede DLF sig i 2021 de nye forlig om de Nationale Test, som udsprang af netop "Sammen om skolen". De Nationale Test udsprang i sig selv af de omtalte globaliseringsaftaler.

---

² Qvortrup, L. (2010): "Economy, Stupid!", *Asterisk*, nr. 55, 2010.

³ Smith, R.J. (2010): "Forskning mister sin indflydelse i skolepolitikken", *Information*, d. 10. juni.

⁴ Regeringen (2023): *Forberedt til fremtiden 1 – en sammenhængende reformkurs*.

⁵ Jf. Rømer, T.A. (2023). *I skolereformens kølvand*, Fjordager.

Den ledende minister bag ”Sammen om skolen” var den daværende undervisningsminister Pernille Rosenkrantz-Theil. Hun var optaget af økonomen James Heckman, hvis tanker omdanner pædagogisk og social praksis til statistisk dirigerede lighedsmetoder for nationaløkonomisk afkast. Dette paradigme udviklede sig ud af konkurrencestatsteoriene og fik stor indflydelse i den pædagogiske sektor, selv i børnehaverne og i familierpolitikken. Rosenkrantz-Theil skrev ligefrem en bog om emnet sammen med daværende forskningsminister Ane Halsboe-Jørgensen. Bogen havde den sigende titel: ”Det betaler sig at investere i mennesker: en bog om sociale investeringer, tidlig indsats, finansministeriets regnemodeller & SØM”.

Udover disse to referencer til hhv. Reformkommission og Sammen om skolen indeholder skoleudspillet nogle løsrevne statistikker om dette og hint. Tilfældige tal og fluktuationer bliver begrundelser for lige så tilfældige og atomiserede politiske forslag. Denne logik blev for alvor indført omkring skolereformen i 2013, hvis indre består af statistisk optimering på udvalgte mål- og metodesystemer. Men hvor 2013-regeringens udspil omtalte dets systemreferencer, især PISA og Nationale Test, så fremstår statistikkerne her i 2023 som isolerede atomer helt uden referencer. På den måde er der tale om et fald i begrebsmæssig og statistisk kvalitet fra dårlig til dårligere.

Der er ikke andre end disse ”faglige” referencer, og den omfattende kritik, som har været af disse emner nævnes som sagt ikke. Der er kort sagt tale om en form for skolereform 2.0. Det vil sige variationer inden for samme begreb. Så ånden fra 2013 er i dannelsesmæssig forstand 100% intakt.

Skolens formålsparagraf

På udspilletts første side – lige før selve indholdsfortegnelsen – kan man læse folkeskolens formålsparagraf i fuld længde og med stor og fed skrift. Den fylder en hel side. I skoleudspillet fra 2012, ”Gør en god skole bedre”, der lå til grund for den tidligere skolereform, var skolens formål slet ikke nævnt⁶. Lad os se om dette markante æstetiske skifte også kan findes i selve teksten.

I det første afsnit inde i selve rapporten udlægges paragraffen meget kort. Det sker via tre markeringer, der alle reducerer formålsparagraffens indhold og muligheder:

Først knyttes an til formålsparagraffens rige udtryk ”færdigheder”. Regeringen lægger her alene vægt på ”færdigheder som at læse, skrive og regne”. Der omtales ikke andet. Og der er tale om statistisk definerede forståelser af disse ”færdigheder”.

For det andet står der, at skolen skal ”forberede børn og unge til videre uddannelse og job”. Men ordet ”forberede til videre uddannelse” har en dyb upædagogisk betydning i denne sammenhæng, eftersom reformkommissionens instrumentelle syn på ”uddannelse” er den centrale baggrundsreference. En fortolkning, der bekræftes af det ledsagende ord ”job”, som bestemt ikke er nævnt i selve formålsparagraffen, og som har en instrumentaliserende effekt.

---

⁶ Regeringen (2012) *Gør en god skole bedre*.

Det tredje element fra formålsparagraffen er ”lyst til at lære mere”. Men det uddybes ikke, så det ender formentlig i en blanding af skolereformsretorik og livslang læring. Det ellers fine udtryk var også fremhævet i skolereformen fra 2013, hvor det resulterede i dets modsætning, nemlig i den såkaldte læringsmålstyring. Udtrykket stammer fra 2006-formålet. Fra 1975 til 2005 hed det bare ”lyst til at lære”. Det ekstra ”mere” blev metafor for statistik og styring.

Disse tre fordrejede markeringer vedrørende formålsparagraffen fylder blot seks linjer i udspillet. Det kaldes for ”folkeskolens fornemste opgave”.

Regeringen overser helt formålsparagraffens centrale begreb om ”kundskaber”, som – hvis det blev inddraget i al dets magt og vælde – vil ødelægge diskursen i udspillet fundamentalt. Kundskaberne har stået i alle formålsparagraffer siden 1814. Formålsparagraffens mange andre vigtige ord som fantasi, kultur, åndsfrihed, handling osv., er heller ikke omtalt.

Der er kort sagt tale om et fortsat opgør med skolelovens §1, og dette bruds filosofiske struktur ligger i direkte forlængelse af skolereformen i 2013 og dennes rod i konkurrencestatens globaliseringsaftaler og målstruktur. Denne konklusion bekræftes på s. 11, hvor der står:

”Men folkeskolens står også over for en række udfordringer. De nationale mål, der blev indført med folkeskolereformen i 2013 om at styrke elevernes faglige udvikling og trivsel og mindske betydningen af negativ social arv, er ikke indfriet.”

Så 2013-reformens opgør med den pædagogiske tradition står fast. Dermed bekræftes konklusionerne fra afsnit 1. Man korrigerer blot metoden, så 2013-ånden kan få endnu mere frit løb. Det kaldes for ”at sætte skolen fri”. I Undervisningsministeriets ledsagende pressemeddelelse understøttes denne fortolkning af, at ministeren ikke nævner skolens filosofi, men vil fokusere på ”løsninger”.

Denne konklusion forstærkes i udspillet forord, hvor der står, at regeringens forståelse af folkeskolen – altså alt det med fokus på job og målbare færdigheder – udgør et ”fælles fundament for dannelse”. Hvad dette ”dannelse” betyder ved ingen, men med reformkommissionen i baggrunden er der uden tvivl tale om dannelsens opløsning. Inddragelsen af ”dannelse” skal kort sagt dække over et opgør med dannelse, og det samme gælder derfor for inddragelsen af skolens formålsparagraf.

I forordet henvises der også til en mere bred faglighed, nemlig dels til ”vores fælles danske kulturarv”, som angives at handle om ”humaniora og sprog”, dels til ”naturvidenskab og matematik” og dels til et ”håndværksmæssigt og æstetisk” område. Men disse emner omtales helt generaliseret og udelukkende negativt som noget, vi har for meget af. I stedet for skal der være mere ”praktisk og kreativ undervisning”, får vi at vide. Men hvorfor er ”praktisk og kreativ undervisning” i modsætning til det ”håndværksmæssige og æstetiske” eller til ”humaniora”? Dermed bliver den såkaldte ”praksisfaglighed” født i et opgør med både praksis og faglighed, hvilket faktisk står i modsætning til undervisningsministerens fine forsvar for håndværket som en slags filosofisk praksis i bogen ”Kloge hænder” fra 2013.

Der skal kort sagt skæres i timetallene for de klassiske fagområder, nogle af minimumskravene bortfalder, og ministeren siger, at ”ingen fag er hellige”. Det ser ikke godt ud for især ”humaniora og sprog”, som også blev kraftigt berørt af reformkommissionens universitetsudspil. Især faget Historie rammes, fordi man særskilt vil fjerne den nedre timegrænse. Flere kommentatorer har da også udtrykt bekymring på historiefagets vegne⁷. Muligvis er der tale om en forhandlingsluns til Dansk Folkeparti.

Dermed har jeg kortlagt udspillet skolepolitiske og pædagogisk-filosofiske grundstruktur.

Øvrige bemærkninger

Med denne filosofiske struktur er det let at forstå, hvorfor de resterende forslag pædagogisk set fremstår så atomiserede og åndløse. Vi mødes af en række konkrete forslag af teknisk art, som knyttes an til den ene og den anden aktion. Lad os se på nogle af forslagene:

Man vil fjerne nogle lærings- og kompetencemål, som i forvejen var gjort vejledende takket være Riisagers og nogle fagfolks indsats omkring 2017. Man kalder det for ”fornyelse og slankning”. I 2013 hed det ”forenkling”. Man frygter det værste. Det erklærede opgør med målstyringen, som altså allerede blev delvist afviklet i 2017, sker kort sagt uden filosofisk tyngde, pædagogisk refleksion og politisk erindring.

Konsekvensen heraf er, at læringsbegrebet vil fortsætte sin hærgen, nu blot som en form for tavs blæst fra Reformkommissionens vindstyrker. Med udspillet almenpædagogiske profil in mente, vil de hidkaldte eksperter, som skal udforme de nye fagsystemer, næppe tilhører den klassiske didaktiske tradition. Forslaget om de nye læreplaner er da også inspireret af Reformkommissionen, står der, for så bliver undervisningen mere ”praktisk og anvendelsesorienteret”, forstår man.

Sagen er, at den aktuelle fagmålsstruktur flyder som brokker efter et jordskælv. Det skyldes, at grundstrukturens kompetencebegreb stammer fra 2013-reformens læringsmålsstyring, som har sat sig i fagenes formål og i kompetencemålene. De såkaldte videns- og færdighedsmål, som er længere nede i faghierarkiet, følger samme filosofi, men blev gjort frivillige i 2017, selvom de altså stadig står i den statslige læseplan. Ændringen havde rod i Merete Riisagers såkaldte Rådgivningsgruppe, som var domineret af folk fra den kritiske tradition.

Så regeringen vil kort sagt ændre det kompetencesystem, som er båret af 2000’ernes kompetencebegreber, via en reference til Reformkommissionen, som er båret af samme kompetencebegreber, som man vil gøre op med. Vi har derfor en slags splintret skolereform. Man mangler en mere grundlæggende didaktisk filosofi, hvor forholdet mellem formål, indhold og metode er pædagogisk gennemtænkt.

De ledende faglige kræfter under Riisager, var lektor Keld Skovmand, rektor Lene Tanggaard og lærerinden Mette Frederiksen (ikke politikeren). Skovmand hævdede, at der var ca. 4000

---

⁷ Bonnen, P (2023): ”Regeringens skoleudspil er de facto en afskaffelse af historiefaget”, *Folkeskolen.dk*, d. 23. oktober. Og Osmani, S. (2023): ”De kalder det for en reform af folkeskolen – men de tager ikke fat i det væsentligste”, *Berlingske.dk*, d. 24. oktober.

bindende mål i 2014-systemet. Han blev hånet af DPU-folkene, som mente, at der kun var ca. 800. Ministeriet mente, at der var ca. 3300. Det var Skovmand, der havde ret. Og nu taler regeringen så, ligesom Skovmand, om 4000 mål, men nævner hverken Skovmand eller den korrektion, som hans arbejde gav anledning til. Både Tanggaard og Frederiksen har da også været ude med kritiske markeringer på *Folkeskolen.dk*. Tanggaard kalder udspillet forståelse af hele måldiskussionen for ”surrealistisk”, og Frederiksen mener, at udspillet mangler sans for skolens formål⁸. Dermed bekræfter regeringen den splittelse i de pædagogiske diskussioner, som har eksisteret siden 2011, og som af bl.a. Svend Brinkmann og Lene Tanggaard blev tematiseret som en kamp mellem ren og uren pædagogik⁹.

Endelig må man ikke glemme, at ledende kræfter på DPU og i Undervisnings- og Finansministeriet omkring 2015 spillede en helt afgørende rolle for etableringen af det ødelæggende mål- og kompetencesystem, som man nu vil ændre, selvom det altså allerede er ændret, og selvom man i mange år har tilsluttet sig den filosofi, som har skabt målstyringen. Riisager måtte nærmest slås med DPU’s eksperter. Heller ikke denne forbindelse er omtalt.

Udspillet indeholder også et forslag om et kontroversielt brud med helhedsskolen, som man vil dele efter 7. klasse. Dette forslag kan man have forskellige meninger om, men det er tankevækkende, at bruddet finder sted, uden at dets principielle og historiske sammenhæng tematiseres¹⁰.

Det er også værd at bemærke, at lærerens autoritet omtales som et spørgsmål om ”klasseledelse”, hvilket var et af de udtryk, som udsprang af 2013-skolereformens nye syn på undervisning som en form for ”ledelse”. Men her er vi nede i de atomiserede detaljer. Det samme gælder en markering om bedre faglokaler.

Desuden er der skruet kraftigt ned for regeringens teknologikritik, som ellers har præget optakten til udspillet. Man vil ganske vist gøre faget Teknologiforståelse frivilligt, men til gengæld gøres faget til et obligatorisk aspekt ved en lang række andre fag. Faget går altså fra at være fag til at være en ideologi.

Måske skulle det være omvendt, så man fik et obligatorisk og kritisk anlagt teknologifag og gjorde de andre fag fri for digitaliseringsiver. Og de sporadiske formuleringer om skærmb brug følger helt digitaliseringspolitikens koder. Det er kort sagt svært at genfinde stats- og undervisningsministerens markante udtalelser om dette emne i det aktuelle udspil.

Man vil også forkorte undervisningstiden med nogle få timer, selvom der allerede i dag findes nogle dispensationsmuligheder, og statslige minutkrav til ”bevægelse” skal ikke være et statsligt krav. Her er vi nede i detaljerne.

---

⁸ Tanggaard, L. (2023): ”Som forsker med stor interesse for folkeskolen har oktober måned været nærmest surrealistisk”, *Folkeskolen.dk*, d. 30. oktober. Og Frederiksen, M. (2023): ”Regeringens folkeskoleudspil er for erhvervsrettet”, *Folkeskolen.dk*, d. 31. oktober.

⁹ Brinkmann, S. & Tanggaard, L. & Rømer, T.A. (2011, 2014 og 2018). *Uren pædagogik 1-3*, Klim.

¹⁰ Qvortrup, L. (2023): ”Regeringen vil bryde med en af de stærkeste traditioner i skolen”, *Skolemonitor*, d. 23. oktober.

Sidst i udspillet omtales den nye læreruddannelse. Der står, at den handler om ”praktisk og kreativ undervisning, specialpædagogik og klasseledelse”. Men med denne rammesætning undermineres den seneste reform fra 2022, som var et forsøg på at gøre læreruddannelse til en formåls- og dannelsesstyret praksis. Venstre droppede jo støtten til et frit grundtvigsk lærerseminarium i Herning med henvisning til, at den nye læreruddannelse indeholdt de samme elementer som Herning-initiativet. Men det er helt klart ikke tilfældet, kan man nu se.

Nogle afsluttende korte bemærkninger vedrørende videreuddannelse af lærere bør sættes i relation til Reformkommissionens og konkurrencestatens frontalangreb imod de pædagogiske fagområder på universiteterne og imod universiteterne som sådan.

Desuden vil man videreuddanne håndværksuddannede lærere via det såkaldte ”Teach First”-system, som er domineret af kommercielle og semikommercielle aktører. Selvom den grundlæggende tanke er god, så vil henvisningen til kommercielle og private læringskoncepter forstærke en form for privatisering af læreruddannelsen, hvis autonomi allerede lider under en omfattende indflydelse fra private fonde. Som vi så det med niveaudelingen af eleverne efter 7. klasse, så tematiseres denne grundlæggende ændring af en statslig og uafhængig kundskabsinstitution heller ikke her.

Regeringen mener, at skolernes bestyrelser skal have mere magt. Bestyrelsesmedlemmer skal derfor være mere professionelle, fremgår det. De skal lære ”kompetencer” og evaluere deres skoler sammen med de nu mere magtfulde kommuner. Og evalueringerne skal ske med udgangspunkt i resultaterne fra de Nationale Test. Forældrene skal kort sagt med ind i konkurrencestatens ledelseslogik. Der skal også flere erhvervsfolk i skolebestyrelserne. Læringsånden skal med andre ord strømme lidt mindre fra staten og lidt mere fra KL, private virksomheder og skolebestyrelser, som skal uddannes til at tale læringens sprog. Skolens ”frisættelse” består altså af en blanding af det didaktiske jordskælv, som er omtalt ovenfor, og af læringsbegrebets sociale forstærkning.

Regeringen vil sammen med KL lave ”procesforenklinger”, hvilket jo erfaringsmæssigt er ensbetydende med mere bureaukrati. Også i 2013 ville man have ”regelforenkling og mere frihed” i overskrifterne. Det er svært at forstå, at man stadig taler ned til borgerne på denne måde. I samme boldgade får vi at vide, at man vil gøre det såkaldte ”kvalitetstilsyn” mindre bureaukratisk. Men samtidig vil man udvikle et tilsyn, der ”i endnu højere grad identificerer skoler med det største og mest vedvarende kvalitetsudfordringer”. Disse tilsyn tager formentlig udgangspunkt i de store nationale test- og datasystemer.

Man vil også sænke klassekvotienten for de mindste klasser fra 28 til 26, men selv 26 er alt for højt, så det er en storm i et glas vand. Derudover vil man især lytte til det statslige rådgivningsorgan ”Rådet for børns læring”, som ideologisk set er en direkte udløber af det tidligere omtalte Skolerådet fra 2000’erne. Børnene skal også lære at række hånden op i børnehaveklassen, fremgår det, og det skal endda stå i en ”læreplan”. Det er lidt nedladende mod skolens fagfolk.

Et af de tiltag som fremhæves positivt, er de såkaldte NEST-klasser, hvor autismpædagogikken gøres til almenpædagogik med udgangspunkt i et amerikansk læringsprogram. Der er tale om ”principper som alle børn formodes at have gavn af”, står der. Alle elever skal kort sagt behandles som autister, hvilket jo også lå lidt i læringsmålstyringen markante individualiseringspres. Der er noget kulturopløsning over stemningen. Og hvilke koncepter skal ellers forbi? Også disse formuleringer er præget af 2013-ånden, der for alvor satte de evidensbaserede og rejselystne metoder på dagsordenen.

Regeringen vil desuden etablere et obligatorisk fag, som skal hedde ”uddannelse og job”. Her skal eleverne lære ”om egne styrker” i hele tre år, mens de sidder midt i Reformkommissionens klasseværelse, hvor ”dannelse” er et fremmedord, som man bruger til at gøre op med dannelse.

Endelig vil man også fjerne den store projektopgave i 9.klasse, hvilket også er svært at forstå, både fordi projektarbejde i sin pædagogiske form er et vigtigt bidrag til store børns udvikling, og fordi et projekt i det mindste kan give arbejds læringen en pædagogisk sammenhæng¹¹.

Det hele handler kort sagt om arbejdsudbud og arbejdsmarked. Det kalder man så for dannelse og for skolens formål, selvom det modsatte er tilfældet. Udspillet er et slags udvidet Store Bededags-forslag i krisens tegn. Det skal producere arbejdsudbud. Hvor dybt kan en skole synke?

---

¹¹ Poulsen, L.D. (2023) ”Det gav et lille stik i hjertet, at regeringen har glemt elevernes rolle i skolebestyrelserne”, *Altinget*, d. 25. oktober.